อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า

ภูหินร่องกล้า ดินแดนแห่งประวัติศาสตร์ที่ถูกปกปิดไปด้วยความงดงามของธรรมชาติ ที่แฝงเร้นด้วยลัทธิและแนวความคิดทางการเมือง โดยการยอมเอาชีวิต เลือดเนื้อและวิญญาณ เข้าแลก เพื่ออุดมการณ์ที่ยึดมั่นของตน ดินแดนนี้จึงกลายเป็นสมรภูมิการสู้รบประหัตประหารของคนไทยด้วยกัน ท้ายที่สุดก็เหลือเพียงคราบน้ำตา และรอยอาลัยที่ฝังลึกอยู่ในหัวใจของคนไทย และเพื่อให้สภาพแห่งนี้ ยังคงความเป็นอนุสรณ์ทางประวัติศาสตร์สืบต่อไป กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ จึงได้จัดเป็นอุทยาน แห่งชาติภูหินร่องกล้า อันเป็นพื้นที่ที่ยังคงไว้ซึ่งตำนานแห่งประวัติศาสตร์และความสวยงามที่แฝงไปด้วย ความแปลกมหัศจรรย์ของธรรมชาติ ณ ที่แห่งนี้

สภาพทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้งและลักษณะภูมิประเทศ

อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ครอบคลุมพื้นที่รอยต่อของ 2 จังหวัด คือจังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเลย และมีเขตติดต่อกับจังหวัดเพชรบูรณ์ เนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 191,875 ไร่ และมีอาณาเขตติดต่อ โดยสังเขปดังนี้คือ

ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดต่อบ้านโคกคล้าย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยมีแนวเขต ไปตามห้วยไคร้ ห้วยออมสิงห์ ห้วยเจ็ดคต และบ้านห้วยมุ่น อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และมีอาณาเขต บางช่วงทาบห้วยหลวง

ทิศใต้ มีอาณาเขตติดต่อบ้านห้วยทรายเหนือ บ้านแม่วจอโป บ้านแม่วหัวผา อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก แนวเขตบางช่วงทาบไปตามห้วยน้ำคาน ห้วยเข็กน้อย

ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับบ้านห้วยมุ่น บ้านป่าบอ บ้านหมากแข้ง บ้านป่ายาง และ บ้านแม่วทับเบิก อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ แนวเขตบางช่วงไปตามห้วยหลวง ห้วยเหมือดโดน ห้วยยอดหมัน ห้วยน้ำหมัน

ทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดต่อบ้านโป่งกะเฌอ บ้านห้วยตีนตั่ง บ้านแก่งลาด และบ้านลาดดื้อ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก มีแนวเขตบางช่วงทาบไปตามห้วยไคร้ ห้วยหินลับ ห้วยน้ำไซ ห้วยน้ำพู และห้วยน้ำคาน

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไป เป็นแนวเทือกเขาที่ติดต่อสลับซับซ้อนประกอบไปด้วยยอดภู ที่สำคัญคือ ภูแผงม้า ภูขี้เถ้า ภูลมโล ภูหินร่องกล้า โดยภูลมโลมีความสูงประมาณ 1,664 เมตร ภูหินร่องกล้าสูงประมาณ 1,614 เมตร เทือกเขาเหล่านี้จะมีความสูงลดหลั่นลงไปจากด้านทิศตะวันออก ไปทางทิศตะวันตก และหากยึดแนวถนนเส้นหล่มสัก – นครไทย เป็นแนวเขตอุทยานทางด้านทิศใต้ของถนน จะมีสภาพเป็นป่าดิบเขาประกอบด้วยพรรณไม้นานาชนิด มีลักษณะทิวเขาที่สวยงาม หน้าผาสูงชัน บางแห่ง จะมีความชันประมาณ 90 องศา สำหรับด้านเหนือของถนนเป็นป่าสนสองใบในบริเวณกว้างใหญ่ แต่บางส่วน ได้ถูกตัดไม้ทำลายป่าจนกลายเป็นเขาหัวโล้น ซึ่งทางอุทยานฯ จะดำเนินการปรับปรุงสภาพพื้นที่ป่าดังกล่าว ในโอกาสต่อไป

ลักษณะทางธรณีวิทยา

ภูหินร่องกล้าเป็นเทือกเขาสูง อยู่ติดกับเขาค้อทางทิศใต้ ภูลมโลทางตะวันออก ภูขัด ภูเมี่ยงทางเหนือ และเขาลวกทางทิศตะวันตก

จากการศึกษาทางธรณีสัณฐานพบว่า เมื่อหลายล้านปีก่อนเทือกเขาภูหินร่องกล้าได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านภูมิประเทศ กล่าวคือ สภาพพื้นหินบางแห่งได้ถูกแรงอัดจากทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือและตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้บริเวณดังกล่าวโก่งงอมีโครงสร้างคล้ายประทุนคว่ำมีปลานเอียงลงทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ และมีรอยเลื่อนขนาบทั้งสองข้าง จากการโก่งงอนี้เองทำให้เกิดรอยแตกสองแนวตั้งฉากกันซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติจนทำให้เกิดเป็นลานหินแตกขึ้น

หินที่พบในบริเวณนี้เป็นหินชุดโคราช (Sand stone) ทั้งหมดและจากสภาพหินโดยทั่วไปมีลักษณะเป็นทราย เนื้อหยาบเปราะ ดังนั้นที่อยู่ในทางลมก็จะเกิดการครูดขัดสีของผิวหินอันเกิดจากลม (Wind erosion) จึงทำให้เกิดเป็นลานหินปุ่มผุดขึ้นสวยงาม จากลักษณะ parent material ซึ่งเป็นหินทรายส่วนใหญ่ได้มีผลต่อลักษณะทางฟิสิกส์ของดินทำให้มีลักษณะเป็นดินร่วนปนทราย ความลึกของผิวหน้าดินครบทุกชั้นเป็นส่วนใหญ่

ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพอากาศโดยทั่วไปเป็นภูมิอากาศบนที่สูง จึงทำให้อากาศหนาวเย็นเกือบตลอดทั้งปี ในฤดูหนาวอุณหภูมิเหนือผิวดินต่ำประมาณ 4 องศาเซลเซียส และมีหมอกปกคลุมไปทั่วบริเวณยอดภู ในฤดูร้อนอากาศเย็นสบาย ฝนตกชุกในฤดูฝน อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปีประมาณ 18 - 25 องศาเซลเซียส

ลักษณะของอุทกวิทยา

เนื่องจากบริเวณเทือกเขายังคงมีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ จึงได้กลายเป็นแหล่งกำเนิดของลำธาร คือเป็นพื้นที่รองรับน้ำฝนแล้วระบายลงสู่ลำธารเบื้องล่าง ในบริเวณที่ยังมีป่าปกคลุม ซึ่งก็มีน้ำไหลในลำธารตลอดทั้งปี บางแห่งยังตรวจพบแหล่งน้ำซับใต้ดิน (Ground water) ได้ไหลลงมาสู่พื้นที่เป็นแองน้ำ พื้นที่เหล่านี้เป็นต้นกำเนิดของลำธารหลายสายที่สำคัญเช่น ลำน้ำคาน ลำน้ำห้วยไซ ห้วยน้ำขมึน ห้วยออมสิงห์ ห้วยเหมือดโดน และห้วยหลวงใหญ่

ชนิดของป่า

ชนิดของป่าพอจะแยกออกได้ตามลักษณะภูมิประเทศและปริมาณน้ำฝนออกได้ดังนี้ คือ

- ป่าเต็งรัง หรือป่าแดง เป็นป่าที่อยู่ในระดับต่ำคุณภาพและลักษณะของดินค่อนข้างต่ำ ส่วนใหญ่เป็นพวกดินลูกรัง ลักษณะพรรณไม้ที่เด่น ๆ ก็เป็นพวกเต็งรัง พยอม เหียง

- ป่าเบญจพรรณ เป็นป่าที่อยู่ในระดับสูงขึ้นมาจะอยู่ระหว่างป่าเต็งรังกับป่าดิบ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ พรรณไม้เด่นในพื้นที่นี้ คือไม้ประดู่ แดง มะค่าโมง ตะแบกใหญ่ ซึ่งมัน เต็งตานี กะบก กะบาก แต่มีไม้ยางขึ้นอยู่ประปราย บริเวณใกล้ป่าดิบเขาไม้พื้นล่างมีพวกไม้ไผ่ดาย ไผ่ช่าง ฯลฯ

- ป่าดิบเขา เป็นป่าที่ขึ้นในบริเวณเขาสูงที่มีน้ำฝนในปริมาณค่อนข้างสูง ดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง พรรณไม้เด่นในพื้นที่นี้คือ พวกก่อเดือย ก่อหัวหมู อบเชย พะอง ทะโล้ ฯลฯ สำหรับไม้พื้นล่างจะเป็นพวกหวาย ปาล์มชนิดต่าง ๆ ขึ้นอยู่ปะปน

- ป่าสนเขา เป็นป่าที่ขึ้นในระดับสูงเช่นกัน สนที่ขึ้นเป็นสนชนิดสองใบ และสนสามใบ

นอกจากนี้ยังได้พบพันธุ์กล้วยไม้ป่า ดอกไม้ป่าหลายชนิดขึ้นอยู่ตามลานหิน อาทิม้าวิ่ง เอื้องคำหิน น้ำเต้าฤาษี เก้ากิ่ว หลุยส์เซีย เปราะภู ช่องนางคลี่ เอื้องสายสามสี เหงาน้ำทิพย์ กุหลาบขาว ฝอยหิน รวมทั้งมอส เฟิร์น ไลเคนส์และตะไคร่น้ำชนิดต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในช่วงฤดูฝนและฤดูหนาว ดอกไม้ป่าเหล่านี้ออกดอกบานสะพรั่ง มีสีสรรงดงามมาก

<u>สัตว์ป่าและที่อยู่อาศัย</u>

ในอดีตเขตป่าเทือกเขาภูหินร่องกล้า ได้พบสัตว์หลายประเภทเช่น หมี เสือ กวาง เก้ง กระจง และนกชนิดต่าง ๆ ครั้นต่อมาได้กลายเป็นที่อยู่ของคนจำนวนมาก และยังเคยเป็นสมรภูมิแห่งการสู้รบมาก่อน สัตว์ป่าต่าง ๆ ถูกล่าเป็นอาหารเสียมาก และสัตว์ป่าบางชนิดก็ได้อพยพหนีภัยไปอยู่ที่อื่น ในปัจจุบันพบสัตว์ขนาดใหญ่อาศัยอยู่บ้าง แต่มีพวกนกชนิดต่าง ๆ อาศัยอยู่มาก

<u>ประวัติความเป็นมา</u>

เมื่อก่อนปี พ.ศ.2492 ชาวเขาเผ่าม้งได้อพยพมาจากภาคเหนือ เข้ามาอยู่ในเขตภูหินร่องกล้า และเขตเขาค้อ มีหมู่บ้านที่สำคัญคือ บ้านแม้วทับเบิก บ้านแม้วขี้เถ้า บ้านแม้วป่าหวาย และบ้านหินร่องกล้า ทางด้านเขาค้อก็มี บ้านเล่าสือ บ้านหนองแม่นา เป็นต้น

เมื่อตอนเริ่มแรกที่ชาวเขาอพยพมาจากทางทิศเหนือ เข้ามาอยู่ในดินแดนแถบนี้มีภูมิประเทศอุดมสมบูรณ์ ชาวเขาเหล่านี้ได้เข้าบุกเบิกป่าที่อยู่ห่างไกลทำไร่ฝิ่น เจ้าหน้าที่ได้ขึ้นไปจับกุมและได้ถูกจำคุก ทำให้เริ่มมีปัญหาขัดแย้ง นอกนั้นชาวเขาเหล่านี้ได้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากการปลูกฝิ่นให้กับพ่อค้าเป็นประจำ ทำให้มีความขัดแย้งเพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ปี 2508 เป็นต้นมา คอมมิวนิสต์ก็ได้เริ่มเข้ามาปลุกระดมโดยเอาปัญหาขัดแย้งดังกล่าวเป็นเงื่อนไข ทำให้ชาวเขาเผ่าม้งหันไปร่วมมือกับพรรคคอมมิวนิสต์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งแข็งข้อต่อเจ้าหน้าที่และประกาศห้ามไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐขึ้นไปควบคุมดูแลพวกม้งบนเขาอีกต่อไป

ภูหินร่องกล้าในระยะปี 2510 - 2515 พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท) ได้ยึดภูเขาตรงรอยต่อจังหวัดในเขตงานหรือฐานบัญชาการใหม่ โดยคาบเกี่ยว 3 จังหวัดคือ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีลักษณะภูมิประเทศที่ตั้งอยู่กึ่งกลางเทือกเขาสูงชันและสลับซับซ้อน เป็นป่ารกทึบ ซึ่งจะเป็นการเอื้ออำนวยที่จะเป็นเขตปลอดภัยสำหรับค่าย พคท. ดังนั้นจึงจัดตั้งเป็นฐานที่มั่นคง และศูนย์บัญชาการใหม่ในการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์

ทั้งยังเป็นศูนย์กลางแพร่กระจายลัทธิคอมมิวนิสต์ไปสู่เขาค้อ ภูขัด ภูเมี่ยง จนทำให้เกิดปัญหามั่นคงทางการเมือง

ในปี พ.ศ. 2515 ทางราชการได้เปิดยุทธการภูขวาง หรือเรียกว่านโยบาย "ทหารนำการเมือง" เป็นการศึกร่วมปี 15 ให้ใช้รหัสว่า กศร.15 โดยจัดกองพลผสมจากกองทัพภาคที่ 1,2,3 กรมการบิน ศูนย์สงครามพิเศษ ทหารเรือ ทหารอากาศ ตำรวจและพลเรือน เข้าปฏิบัติการยึดภูหินร่องกล้า หว่าไม่สำเร็จ เพราะสภาพพื้นที่ไม่อำนวย อีกทั้งฝ่ายทหารคอมมิวนิสต์มีความชำนาญพื้นที่มากกว่าทหารไทย และใช้ยุทธวิธีแบบกองโจร ฝ่ายกองกำลังของไทยไม่สามารถเอาชนะได้

ระหว่างปี 2516 - 2519 เป็นยุคที่บรรยากาศความเป็นประชาธิปไตยกำลังเบ่งบานบทบาทของผู้ที่รักชาติประชาธิปไตยสามารถแสดงออกได้อย่างเต็มที่ ประกอบกับรัฐบาลสมัยนั้นเริ่มที่จะใช้นโยบายการเมืองนำการทหารมาสู้รบกับ พคท. แผนเศรษฐกิจให้ความสำคัญกับชนบทมากขึ้น ชาวไร่ ชาวนาและกรรมกรสามารถเรียกร้องความเป็นธรรมได้บ้าง แต่หลังจากเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 กลับมีมวลชนเข้าร่วมกับ พคท. เพิ่มมากขึ้นหลายพันคน มวลชนเหล่านี้คือผู้ที่ผิดหวังกับสภาพสังคมและการสูญเสียเพื่อนร่วมชาติไปต่อหน้าต่อตา มวลชนเหล่านี้คือมันสมองของชาติที่สำคัญ โดยส่วนใหญ่เป็นทั้งนิสิต นักศึกษา ซึ่งมีทั้งวิศวกร ครู แพทย์ นักประพันธ์ นักการเมือง แม้แต่นักดนตรี ได้เดินทางเข้าสู่ป่าจับอาวุธต่อสู้กับรัฐบาล

จนกระทั่งปี พ.ศ.2523 รัฐบาลได้ประกาศใช้นโยบาย 66/2523 และคำสั่งที่ 65/2525 ซึ่งเป็นนโยบาย "การเมืองนำการทหาร" โดยกองทัพภาคที่ 3 และหน่วยทหารผสม พลเรือน ตำรวจและทหารคือ พตท.1617 ได้ใช้ยุทธการ "ผาเมืองเผด็จศึก" ยึดเขาค้อได้ จากนั้นในเดือนตุลาคม 2524 พตท.33 เข้ามารับผิดชอบแทน พตท.1617 ได้เปิดยุทธการ[illegible] ต่อพื้นที่เนินเขาส่วน (บ้านภูชัย) ของเขาค้อซึ่งก็ทำได้สำเร็จทำให้สถานการณ์ด้านทางทิศใต้ของเขาค้อมีความสงบและปลอดภัย

จากนั้นวันที่ 9 พฤษภาคม 2525 พตท.33 เปิดยุทธการ "ผาเมืองเกรียงไกร" เข้ายึดพื้นที่ภูขัดและภูเมี่ยงได้สำเร็จเช่นกัน ทำให้ พคท. บนภูหินร่องกล้าไม่สามารถยืนหยัดอยู่ได้ จากนั้นไม่นานบรรดาชาวบ้านและมวลชนก็ทยอยลงมามอบตัวพร้อมทั้งอาวุธและมีชาวเขาเผ่าม้งที่เป็นกำลังสำคัญด้วยเหตุผลที่ว่า "ในเมืองที่เขาคิดว่าสิ้นหวัง ที่ป่าก็ไม่ได้ให้ความหวังอะไรกับเขา" ส่วนผู้นำหรือหัวหน้าก็ได้ละทิ้งฐานที่มั่นไป จึงกล่าวได้ว่า พตท.33 ยึดพื้นที่ภูหินร่องกล้าคืนมาได้โดยง่ายดาย

<u>กว่าจะมาเป็น "อุทยาน"</u>

หลังจากที่ฝ่ายทหารได้ทำการยึดภูหินร่องกล้าเป็นผลสำเร็จ จึงได้เริ่มโครงการยุทธศาสตร์พัฒนาต่อพื้นที่แห่งนี้เมื่อปลายเดือนพฤศจิกายน 2525 ทาง พตท.33 ได้ตัดเส้นทางผ่านใจกลางภูหินร่องกล้าโดยประสานงานกับกองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยร่วมกันสำรวจภูหินร่องกล้าเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2526 และได้พบว่าสถานที่แห่งนี้มีสภาพธรรมชาติที่สวยงามและร่องรอยจารึกทางประวัติศาสตร์ของการต่อสู้ ทั้งยังเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่อุดมสมบูรณ์จึงสมควรที่สงวนไว้เป็นสมบัติของชาติให้ถาวรตลอดไป ในที่สุดก็ได้มีมติเห็นชอบในการเปิดเป็น "อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า" เมื่อเดือนมีนาคม 2526 โดยมี ดร.ชุ่มพล สุขเกษม ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าอุทยานในขณะนั้น เป็นผู้ซึ่งได้บุกเบิกและพัฒนา

อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จนกลายเป็นอุทยานที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง ต่อมาได้มีประกาศโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าภูหินร่องกล้า ท้องที่ตำบลบ่อโพธิ์ ตำบลเนินเพิ่ม ตำบลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก และตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ให้เป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2527 และในปัจจุบันปี 2531 ได้มีหัวหน้าอุทยานคนใหม่ คือ นายมนู รอดภัย ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า สืบต่อไป

เรื่องราวต่าง ๆ ที่ถูกจารึกไว้บนภูหินร่องกล้าแห่งนี้ไม่สามารถจะลบเลือนไปได้ มันยังคงติดตรึงและกลมกลืนไปกับธรรมชาติอันงดงาม ธรรมชาตินี่เองที่เป็นตัวสั่งสมประวัติศาสตร์เอาไว้อย่างแนบแน่นถึงแม้ในปัจจุบันนี้เราไม่อยากให้เหตุการณ์เช่นนั้นกลับคืนมาอีก แต่เราก็สามารถเข้าไปสัมผัสและเรียนรู้บทเรียนอันเจ็บปวดในครั้งนี้ได้ที่สถานที่ท่องเที่ยวบนภูหินร่องกล้า จึงมากไปด้วยคุณค่าที่แตกต่างไปจากที่อื่นที่ซึ่งสามารถเก็บเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และความสวยงามตามธรรมชาติได้อย่างสมบูรณ์แบบ ภูหินร่องกล้าจึงมีสถานที่ท่องเที่ยวแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ส่วนที่สองเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

<u>สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์</u>

<u>โรงเรียนการเมืองการทหาร</u>

โรงเรียนการเมืองการทหารคือ สถานที่ฝึกอบรมและเรียนรู้ลัทธิทางการเมืองของระบบคอมมิวนิสต์ขณะเดียวกันก็เป็นกองบัญชาการของระดับผู้นำ หัวหน้าหน่วยงานหรือ พคท.ภายในบริเวณที่กว้างขวางพอสมควรมีก้อนหินขนาดใหญ่อยู่หลายก้อน จะมีบ้านประมาณ 31 หลัง โดยแบ่งออกเป็นสัดส่วนอย่างมีระบบระเบียบ เป็นบ้านฝ่ายพลเรือน ฝ่ายพลาธิการ ฝ่ายพยาบาล บ้านเหล่านี้จะสร้างขึ้นอย่างง่าย ๆ โดยใช้วัสดุในธรรมชาติพวกเปลือกไม้ต่าง ๆ บ้านแต่ละหลังจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันคือในบ้านแต่ละหลังจะมีแคร่นอน โต๊ะสำหรับเขียนหนังสือที่ทำจากกระดานอย่างหยาบ ๆ มีห้องนอนเล็กถ้าบ้านใหญ่หน่อยอาจจะมีห้องนั่งเล่น ภายในบริเวณบ้านจะมีเศษของกระจายเกลื่อนกลาด มีทั้งเข็มฉีดยาชิ้นส่วนเครื่องรับวิทยุ รองเท้ายาง และปลอกกระสุนอยู่เต็มไปหมด ล่างลงไปจะเป็นที่ตั้งของโรงอาหารที่พังตามกาลเวลา มีห้องสมุดสำหรับค้นคว้า โรงเรียนการเมืองการทหารจึงเปรียบเสมือนศูนย์กลางทางความคิดที่ให้การศึกษาแก่มวลชนของ พคท.

และก่อนหน้าที่จะตั้งเป็นโรงเรียนการเมืองการทหารนั้นมีการตั้งเป็นสำนักกลางมาก่อน สำนักกลางนี้เป็นสำนักงานใหญ่ เป็นที่ของคณะกรรมการเขต 3 จังหวัด คือ จ.เลย จ.เพชรบูรณ์ จ.พิษณุโลก สำนักนี้ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2513 มีบุคคลที่เป็นผู้นำเขตบุคคลเหล่านี้มีชื่อดังนี้ 1 สะด้าง 2 เลาแซ่ง 3 คำเพชร นอกนั้นยังประกอบด้วยพนักงานวิทยุ หน่วยตีพิมพ์ เอกสารต่าง ๆ และทหาร 1 หมวด ทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยและทำการผลิตเลี้ยงตัวเอง ทหารที่ทำหน้าที่รักษาความ-ปลอดภัยเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นชาวม้ง นอกนั้นผู้บังคับหมวดชื่อ สมหวัง และพวกผู้นำพนักงานวิทยุ พนักงานพิมพ์ เป็นคนไทยทั้งหมด สำนักงานนี้ห้ามคนทั่วไปเข้าได้เฉพาะคนที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2520 หลังกรณี 6 ตุลาคม มีพวกนักศึกษาและมวลชนที่ให้การสนับสนุนเข้าป่ามารวมกันต่อสู้ จึงได้มีการแบ่งเขตคณะกรรมการและขยายไปตามเขตต่าง ๆ เช่น เขต 15 คือ เขาค้อ เขต 10 คือ หินร่องกล้า เขต 523 คือ ภูขัด จึงมีการตั้งเป็นโรงเรียนการเมืองการทหารขึ้นมา เพื่อรับพวกนักศึกษาที่หลั่งไหลเข้าป่านี้เข้าเรียน เมื่อเรียนจบแล้วก็ไปทำงานตามที่พรรคต้องการ

โรงเรียนการเมืองการทหารที่เขต 10 นี้ จึงเอาคนที่เหลือจากการขยายไปแล้วของสำนักกลางมาตั้งเป็นโรงเรียนการเมืองการทหารเขต 10 ขึ้นมา ในโรงเรียนนี้มี ส.ลำเพชร เป็นหัวหน้าสำนัก มี ส.ทาน(ไทย) เป็นอาจารย์เกี่ยวกับทางการเมือง มี ส.ทองสุข(ม้ง) เป็นอาจารย์เกี่ยวกับทางด้านการทหาร นอกนั้นประกอบด้วยพนักงานวิทยุ พนักงานตีพิมพ์และหน่วยการผลิต มีคนทั้งหมดในสำนักนี้ประมาณ 100 คน โรงเรียนนี้นอกจากทำการฝึกอบรมการเมืองการทหารแล้ว ยังเป็นสำนักงานสำหรับติดต่อเขตอื่น ๆ และเป็นที่ตั้งของหน่วยหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ที่ชื่อว่า เอกราช ในหนังสือพิมพ์นี้มีข่าวต่างประเทศ ข่าวภายในประเทศและข่าวในฐานที่มั่น โรงเรียนนี้ตั้งมาจนเมื่อกลางปี 2525 นี้ พวกมวลชนชาวเขาลงมอบตัวหมดแล้ว พวกหัวหน้าและอาจารย์ต่างก็ไปคนละทิศละทาง โรงเรียนการเมืองการทหารนี้จึงหมดสภาพไป

<u>สำนักอำนาจรัฐ</u>

สำนักอำนาจรัฐ คือ ส่วนหนึ่งของการปกครองระบบท้องถิ่นที่มีฐานะเทียบเท่าอำเภอหรือจังหวัดที่ขึ้นอยู่ พคท. โดยตรง อำนาจและหน้าที่ก็เหมือนกับอำเภอหรือจังหวัด เด็กที่เกิดคนที่ตาย การเดินทางออกนอกเขตแดน ก็ต้องทำการแจ้งและขออนุญาตสำนักอำนาจรัฐทั้งสิ้น สำนักอำนาจรัฐจึงเป็นฝ่ายปกครองที่ต้องปกครองมวลชนทั้งหมดบนภูหินร่องกล้าให้อยู่ในระเบียบวินัยของพรรค มีกฎระเบียบเป็นของตนเอง หากมวลชนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของพรรค(กฎหมาย) ก็จะถูกลงโทษโดยสำนักอำนาจรัฐแล้วแต่ความหนักเบาของโทษมีคุกไม้ขนาดกว้างสองเมตร ยาวห้าเมตรและสูงประมาณสองเมตรไว้คอยกักขังผู้กระทำผิดตั้งอยู่กลางแจ้ง มีการนำมายังประจานมวลชนที่เดินผ่านไปมาก็สามารถมองเห็นผู้กระทำผิดได้ สำนักอำนาจรัฐจึงเป็นส่วนหน้าที่จะตัดสินใจที่ต้องได้รับความเห็นชอบของพรรค และเป็นผู้นำนโยบายพรรคมาปฏิบัติ

หลังจากที่ พคท.ยึดพื้นที่ในเขตภูหินร่องกล้านี้ได้แล้ว เมื่อปลายปี 2511 ก็ได้มีการเลือกสภาผู้แทนประชาชนขึ้นมา โดยแบ่งเป็นตำบล 1 ตำบล 2 ตำบล 1 หมู่บ้านที่ขึ้นต่อมี หินร่องกล้า ห้วยทราย บ้านเข็กน้อย ส่วนตำบล 2 มี บ้านป่ายาบ บ้านทับเบิก และบ้านขี้เถ้า ตำบล 1 มี ส.ตงว้อ แซ่ว่า เป็นประธานรัฐ นอกนั้นประกอบด้วยสมาชิกอีกจำนวนหนึ่ง ตำบล 2 มี ส.ไฉบิ่ง แซ่ว่า เป็นประธานรัฐ นอกนั้นก็ประกอบด้วยสมาชิกสภาจำนวนหนึ่งเช่นกัน

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2520 จึงรวมสำนักตำบล 2 แห่ง มาเป็นสำนักอำนาจรัฐ มี ส.ตรงค์ เป็นประธานรัฐ นอกนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาอีกจำนวนหนึ่ง สำนักอำนาจรัฐนี้จะมีรูปลักษณะรัฐท้องถิ่นคือ มีทุกฝ่ายอยู่ในนั้น เช่น กรรมการฝ่ายการเมือง กรรมการฝ่ายการทหาร กรรมการปกครอง กรรมการฝ่ายเศรษฐกิจ กรรมการฝ่ายวัฒนธรรม กีฬา บันเทิง กรรมการฝ่ายสาธารณสุข

กรรมการฝ่ายสตรีและเด็ก กรรมการฝ่ายการค้า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นชาวม้ง ในสำนักอำนาจรัฐจะมีกรรมการจัดปัญหาความขัดแย้ง สำหรับตัดสินลงโทษผู้กระทำผิด สมาชิกและสภาผู้แทนทุกคนต้องอยู่ภายใต้อำนาจของพรรคโดยสิ้นเชิงไม่สามารถทำอะไรนอกเหนือจากความเห็นชอบของพรรค คือ ทำทุกสิ่งทุกอย่างต้องอยู่ในขอบเขตความเห็นชอบของพรรคสมาชิก และสภาผู้แทนทุกคนจะเป็นตัวเสริมสร้างความมั่นคง ขยายเขตยุทธ์ให้กว้างออกไป ผลักดันให้สถานการณ์ให้ก้าวไปสู่จุดยุทธศาสตร์ขึ้นใหม่ ดังนั้นสภาจึงเน้นหนักไปทางด้านการรบและการขยายงานมากกว่าเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ประชาชนจึงไม่ค่อยได้รับความสนใจเท่าที่ควร

ด้วยเหตุนี้สำนักอำนาจรัฐจึงต้องตั้งอยู่ในยุทธภูมิที่ดี โดยทางทิศตะวันตกเป็นหน้าผาตัดชันไม่สามารถขึ้นได้ ด้านทิศเหนือก็เป็นลานหินขนาดใหญ่ที่มีทางเข้าได้เพียงทางเดียวประกอบกับความทึบของป่าเชิงเขา มีต้นไม้ใหญ่ปกคลุมมิดชิดที่สุดที่ไม่อาจค้นพบได้ นอกจากนี้ยังมีก้อนหินและถ้ำขนาดใหญ่สำหรับหลบซ่อนกำบังการโจมตีจากทางอากาศได้กว่า 50 คน มีลำธารเล็ก ๆ ไหลผ่านใกล้สถานที่ทำงานและบ้านพักหลายสิบหลัง เอกสารของ พคท.ส่วนใหญ่จะมีมากบริเวณสำนักอำนาจรัฐ

<u>โรงพยาบาลรัฐ</u>

โรงพยาบาลนี้ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2519 มีหมอทั้งหมด 6 คน มีหมอสาน(ไทย) เป็นหัวหน้า นอกนั้นมีพรรณา(ไทย) หมอวารี(ม้ง) หมอกันยา(ม้ง) หมอสุรีย์(ม้ง) หมอพิทักษ์(ม้ง) ในโรงพยาบาลนี้แบ่งแผนกค่อนข้างใหญ่เป็น 2 แผนก ได้แก่ แผนกปัจจุบัน หมอสานเป็นผู้คุม แผนกโบราณมีหมอพิทักษ์เป็นผู้คุม หมอและพยาบาลทั้งหมดนี้มีประมาณ 30 คน โรงพยาบาลนี้ทำการรักษาทหารประชาชนทั้งหมดและทำการเลี้ยงผลิตตัวเองด้วย และถ้าเกิดการรบที่ไหนขึ้นทั้งหมอและพยาบาลนี้จะส่งไปสนับสนุนการรบที่ต่าง ๆ ด้วย

ขีดความสามารถในโรงพยาบาลนี้สามารถทำการผ่าตัดทุกส่วนของร่างกายได้ยกเว้นหัวใจ และรักษาโรคในเขตร้อนได้ทุกชนิด หมอและพยาบาลนี้ส่วนใหญ่เรียนจบในหลักสูตรเร่งรัดมาจากจีน มีหมอสานคนเดียวที่ขึ้นมาจากในเมือง

เมื่อ พ.ศ. 2522 โรงพยาบาลนี้ได้ย้ายมาจากทางทิศใต้มาทางทิศเหนือซึ่งเป็นที่ตั้งเดิม ขณะนี้เมื่อมาตั้งใหม่โรงพยาบาลได้ขยายใหญ่ขึ้น โดยมีคนเพิ่มขึ้นและเพิ่มแผนกทำฟัน แผนกวิจัยอีก 2 แผนก ส่วนยาและเครื่องมือได้มาจากในเมืองและจากจีน พร้อมกับหาสมุนไพรจากป่ามาใช้ นอกจากนี้ยังมีการรักษาโดยการฝังเข็มด้วย

สำหรับกฎระเบียบที่ใช้ในโรงพยาบาลรัฐคือ จัดให้มีเวรหมอและพยาบาล การรับคนไข้นี้ต้องมีการเขียนใบแนะนำจากหน่วยอนามัยที่คนไข้สังกัดอยู่ เช่น หมู่บ้านหรือหน่วยงานจะมีใบแนะนำมากับคนไข้ เพื่อสะดวกแก่การวินิจฉัยและการรักษา การรักษาคนไข้ก็ไม่จำกัดเวลา กลางวันหรือกลางคืน เสาร์หรืออาทิตย์ไม่มีการยกเว้น ตามหาหมอได้ทุกขณะ

ส่วนการคิดค่าในการรักษานั้นไม่แพง เช่น ผ่าตัดช่องอก ตัดขา และทำการผ่าตัดกล้ามเนื้อส่วนลึก คิดราคาประมาณ 60 – 100 บาท ไม่คิดรวมค่ายา เฉพาะค่าผ่า ส่วนค่ายาก็ตามการใช้มากหรือน้อย สำหรับโรงพยาบาลรัฐนี้จะมีลักษณะเหมือนกับโรงพยาบาลในเมืองใหญ่ เพียงแต่ใช้วัสดุอุปกรณ์–

ที่แตกต่างกัน แต่มีคุณภาพในการช่วยชีวิตคนเหมือนกัน ส่วนสภาพในโรงพยาบาลจะมีเตียงผ้าดิบง่าย ๆ ที่ทำจากไม้เป็นผ้าหมุนไว้รอบตัวมีรถเข็นคนไข้ นอกนั้นก็มีห้องปรุงสูตรยา บ้านพักของหมอและพยาบาล บ้านพักฟื้นคนไข้ ส่วนสถานที่ตั้งของโรงพยาบาลรัฐห่างจากสำนักอำนาจรัฐไปทางทิศเหนือประมาณ 2 กิโลเมตร แต่ในปัจจุบันโรงพยาบาลรัฐถูกไฟไหม้ไปหมดแล้ว

หมู่บ้านมวลชน

บ้านมวลชนคือที่อยู่ของมวลชนที่มีอยู่จำนวนหลายพันคนบนภูหินร่องกล้า ซึ่งก่อนที่ยังไม่แตกหนีเข้าป่ามีบ้านห้วยทราย บ้านเข็กน้อย บ้านป่าเขาขอโป บ้านร่องกล้า บ้านป่าช้าง บ้านป่าหวาย บ้านขี้เถ้า บ้านป่ายาบ และบ้านทับเบิก

เมื่อหนีเข้าป่าแล้วได้แบ่งและเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านดังนี้

1. บ้านห้วยทรายกับบ้านป่าเขาขอโป่ รวมเป็นบ้านห้วยทราย
2. บ้านเข็กเก่า เป็น บ้านเข็กเก่าอย่างเดิม
3. บ้านป่าช้าง กับบ้านร่องกล้า รวมเป็นบ้านร่องกล้าต่อมาแยกเป็นร่องกล้าเล็กอีก
4. บ้านป่าหวาย แยกเป็น บ้านดาวแดง บ้านดาวชัยธงบ้านยืนหยัด
5. บ้านธงชัย แยกเป็น บ้านธงชัย บ้านทองแดง
6. บ้านป่ายาบ เป็น บ้านป่ายาบอย่างเดิม
7. บ้านทับเบิก เป็น บ้านทับเบิกอย่างเดิม
8. บ้านกล้าสู้นั้นส่วนหนึ่งมาจากบ้านป่ายาบ แต่ส่วนหนึ่งไม่ทราบรายละเอียดมาจากไหน

หมู่บ้านเหล่านี้ถูกสร้างมาอย่างง่าย ๆ เหมือนอย่างบ้านที่โรงเรียนการเมืองการทหารและอำนาจรัฐในแต่ละหมู่บ้านจะมีประมาณ 40 - 50 หลังคาเรือน มวลชนทั้งหมดจะใช้ชีวิตอย่างง่าย ๆ มีอาชีพในการทำไร่ ทำนา

กังหันน้ำ

อยู่ตรงกับข้ามโรงเรียนการเมืองการทหาร มีถนนขวางกั้นอยู่ กังหันน้ำนี้ถูกใช้หล่อเลี้ยงชีวิตของคนหลายพันคนบนภูหินร่องกล้า กังหันน้ำขนาดใหญ่สร้างขึ้นมาจากการผสมผสานด้วยความคิดก้าวหน้าทางวิชาการกับการนำประโยชน์จากธรรมชาติมาใช้ โดยนักศึกษาวิศวะที่ร่วมกับ พคท. หลังเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 กังหันน้ำที่ขับเคลื่อนด้วยพลังน้ำเพื่อหมุนแกนครกกระเดื่องตำข้าว ซึ่งเปรียบเสมือนโรงสีข้าวของ พคท.

สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ลานหินแตก

ลานหินแตกบนภูหินร่องกล้ามีอยู่ด้วยกัน 2 บริเวณ แห่งแรกอยู่ใกล้ที่ทำการอุทยานมากที่สุด โดยห่างจากฐานปฏิบัติการภูหินร่องกล้าประมาณ 300 เมตร มีอาณาบริเวณกว้างใหญ่ประมาณ 40 ไร่ ทั้งลานหินมีร่องแตกลึกเป็นแนวยาว ลักษณะเช่นนี้นักธรณีวิทยาสันนิษฐานว่าเกิดจากการโก่งตัวหรือเคลื่อนตัวของผิวโลกรอยแตกเหล่านี้บางแห่งก็แคบเพียงก้าวข้ามได้ บางแห่งกว้างมากจนไม่สามารถที่จะกระโดดข้ามได้ต้องมีการต่อสะพานข้าม ส่วนความลึกนั้นไม่สามารถคาดคะเนได้ ตามบริเวณปากหลุม-

ไปด้วยกล้วยไม้นานาพันธุ์ เมื่อถึงช่วงออกดอกจะมีความงดงามมาก นอกนี้ยังมีพวกมอส ไลเคน และเฟิร์นขึ้นปกคลุมอยู่ทั่วไป และจากสภาพเช่นนี้ทำให้ลานหินแตกเป็นสมรภูมิเลือดเมื่อครั้งยุทธการภูขวาง ลานหินแตกเต็มไปด้วยกลิ่นไอของสงครามชีวิตและเลือดเนื้อของนักรบไทย ทั้งสองฝ่ายต่างหลั่งที่ไว้ ณ ที่นี้ ก็เนื่องจากความขัดแย้งทางอุดมการณ์ทางการเมือง

ลานหินปุ่ม

ลานหินปุ่มห่างจากที่ทำการอุทยานประมาณ 4 กิโลเมตร อยู่ริมหน้าผา ลักษณะเป็นลานหิน ซึ่งมีหินผุดขึ้นมาเป็นปุ่มกลมมน โผล่พ้นขึ้นมาสูงราวหนึ่งฟุตขนาดไล่เลี่ยกัน สภาพธรรมชาติเช่นนี้สันนิษฐานว่าเกิดจากการสึกกร่อนตามธรรมชาติของหินทางเคมีและทางฟิสิกส์ เนื่องจากลานหินปุ่มอยู่ริมหน้าผาจึงมีอากาศบริสุทธิ์และมีลมพัดเย็นสบาย เหมาะแก่การนั่งพักผ่อน สถานที่แห่งนี้ในอดีตจึงเป็นสถานที่ใช้พักฟื้นคนไข้ของโรงพยาบาล

ผาชูธง

ผาชูธงห่างจากลานหินปุ่มประมาณ 500 เมตร เป็นหน้าผาสูงชันสามารถเห็นทิวทัศน์ได้กว้างไกล โดยเฉพาะยามที่พระอาทิตย์กำลังลับแนวเหลี่ยมเขาซึ่งเป็นภาพที่งดงามมาก และบริเวณนี้เคยเป็นสถานที่ซึ่ง ผกค. จะขึ้นไปชูธงแดงรูปค้อนเคียวทุกครั้งเมื่อรบชนะทหารรัฐบาล

ลานเอนกประสงค์

ลานเอนกประสงค์เป็นลานหินทรายสีแดงสลับดำขนาดใหญ่กลางป่าที่อยู่กึ่งกลางทางแยกการเดินระหว่างทางไปสำนักอำนาจรัฐกับผาชูธง ลานหินปุ่ม โรงพยาบาลรัฐซึ่งเป็นสถานที่สำหรับเฉลิมฉลองเมื่อมีงานเทศกาลหรือกรณีพิเศษต่าง ๆ ลานเอนกประสงค์นี้เป็นเวทีการแสดงกลางแจ้งที่เป็นศูนย์รวม-มวลชนของ พคท. บนภูหินร่องกล้า

น้ำตกร่มเกล้า - ภราดร

ห่างจากโรงเรียนการเมืองและกังหันน้ำประมาณ 600 เมตร และจะถึงทางแยกลงน้ำตกร่มเกล้า - ภราดร ระยะทางประมาณ 400 เมตร จะถึงน้ำตกร่มเกล้าก่อนจากน้ำตกร่มเกล้าเดินลงไปประมาณ 200 เมตร จะเป็นน้ำตกภราดร ซึ่งมีลักษณะคล้ายน้ำตกร่มเกล้าที่เกิดจากลำธารเดียวกัน แต่มีความสูงน้อยกว่ากระแสน้ำแรงกว่า

น้ำตกศรีพัชรินทร

ชื่อน้ำตกศรีพัชรินทร์ตั้งขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์ให้กับทหารจากค่ายศรีพัชรินทร์จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นทหารหน่วยแรกที่ขึ้นมาบนภูหินร่องกล้า น้ำตกศรีพัชรินทร์มีความสูงประมาณ 20 เมตร มีลักษณะคล้ายน้ำตกเหวสุวัฒน์ที่เขาใหญ่ แต่มีขนาดเล็กกว่าบริเวณเป็นน้ำตกที่มีแอ่งขนาดใหญ่เหมาะสำหรับเล่นน้ำ

น้ำตกหมันแดง

เป็นน้ำตกที่มีชั้นต่าง ๆ รวม 32 ชั้น ต้นน้ำมาจากยอดภูเขาภูหมัน ไปตามห้วยน้ำหมันซึ่งมีน้ำตลอดปี ความเลื่องลือของน้ำตกหมันแดงนี้จะมีชื่อแต่ละชั้นคล้องจองกันตามสภาพความสวยงามและความแปลกของแต่ละชั้นที่ห้อมล้อมด้วยป่าดงดิบอันอุดมสมบูรณ์แห่งหนึ่งในอุทยานฯ ที่ท้าทายนักท่องเที่ยวและผู้มีใจรักในการถ่ายภาพได้เข้ามาสัมผัสกับความเย็นของสภาพอากาศในป่าดงดิบประกอบกับความสวยงาม-

ของน้ำตกหมันแดง การเดินทางจำเป็นต้องไปพักค้างแรมเพราะไม่มีทางรถยนต์หรือเดินทางเท้าที่เปิดให้นักท่องเที่ยวเดินไปเองได้ตามลำพัง และนี่อุทยานฯ กำลังสำรวจเส้นทางเดินเท้าที่ใกล้น้ำตกหมันแดงมากที่สุด เพื่อบริการนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสกับธรรมชาติอันสวยงามของน้ำตกและในปี 2532 ก็มีแผนการที่จะสร้างถนนเข้าไปสู่น้ำตกหมันแดงแห่งนี้อีกด้วย

น้ำตกผาลาด

อยู่ทางด้านล่างของหน่วยพิทักษ์ห้วยน้ำไซ ทางเข้าจะผ่านหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง บ้านห้วยน้ำไซ ทางเข้าสู่เขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังน้ำของการพลังงานแห่งชาติ จากทางแยกประมาณ 2 กิโลเมตร จะถึงทางแยกซ้ายมือเดินลงไปอีกประมาณ 50 เมตร ก็จะถึงตัวน้ำตกและลำน้ำสายใหญ่ซึ่งเป็นด้านล่างของน้ำตกผาลาด ถึงแม้จะไม่สูงแต่ก็มีน้ำมากตลอดปี ดังนั้นการพลังงานแห่งชาติจึงดำเนินการสร้างเขื่อนเพื่อผลิตประแสไฟฟ้าใช้ในบริเวณใกล้เคียง

น้ำตกตาดฟ้า

เป็นน้ำตกที่มีความสูงมากแห่งหนึ่งในเขตภูหินร่องกล้า เส้นทางที่เข้าไปปัจจุบันยังไม่มีต้องใช้การเดินทางไปตามถนนลูกรังประมาณ 1 กิโลเมตร แล้วจึงเดินทางไปอีกประมาณ 300 เมตร ก็ได้ยินเสียงน้ำตกจากที่สูงจนไม่จำเป็นต้องบอกทิศทาง ถ้าเดินทางไปตามเสียงอีกไม่นานก็ถึงด้านบนของน้ำตก ต้องไต่ลงตามทางเดินเล็ก ๆ จึงจะได้สัมผัสกับละอองน้ำและความสวยงามของน้ำตกตาดฟ้า หรือเรียกชื่อพื้นเมืองว่า น้ำตกด่านกอช้าง ซึ่งหมายถึง เป็นด่านตรวจของพวก ผกค. ในสมัยก่อนที่มีกอของไม้ไผ่ช้างขึ้นอยู่มากมายในบริเวณนี้

บทสรุปส่งท้ายของดินแดนนี้ที่ซึ่งเคยเป็นรอยอดีตอันแสนขมขื่น ที่ถูกเคลาไปกับความงามของธรรมชาติ ภายใต้ป่าดงดิบอันอุดมสมบูรณ์ ได้เปลี่ยนโฉมหน้าใหม่กลับกลายมาเป็นอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้าที่จะเปิดสู่สายตาแก่สาธารณชน เพื่อค้นหาและศึกษาความจริงแห่งอดีตสำหรับเป็นบทเรียนราคาแพงแก่อนุชนรุ่นหลังและเชิญสัมผัสกับความงามท่ามกลางมวลพฤกษาแห่งภูกาล ลานหินปุ่ม ลานหินแตก อันเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่แปลกพิศดาร ได้เป็นสิ่งท้าทายและรอเวลาการพิสูจน์ของนักท่องเที่ยวได้ ณ อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า

สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการพักแรม

- บ้านพักรับรองและบ้านพักนักท่องเที่ยว
- เต็นท์ให้เช่า
- ร้านอาหารและเครื่องดื่ม
- โต๊ะปิคนิค
- ค่านเก็บค่าธรรมเนียม
- หน่วยรักษาความปลอดภัย
- ห้องน้ำ ห้องสุขา

สิ่งอำนวยความสะดวก การสื่อความหมายธรรมชาติ

- ลานจอดรถ
- ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
- สถานที่ชมทิวทัศน์
- ทางเดินศึกษาธรรมชาติ
- ทางเดินป่า
- ที่รื่นเริงรอบกองไฟ

ราคาบ้านพักและเต็นท์

บ้านทิวเขา	พักได้	10	คน	ราคา	600บาท/คืน
บ้านขอบฟ้า	"	10	"	"	600 "
บ้านกลุ่มหมอก	"	15	"	"	900 "
บ้านหมันแดง	"	15	"	"	900 "
เต็นท์ใหญ่	"	20	"	"	800 "
เต็นท์เล็ก	"	2	"	"	30 "
นำเต็นท์มากางเอง				"	5 บาท/คน/คืน

ติดต่อสอบถามและสั่งจองที่พักได้ที่

กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ บางเขน กรุงเทพฯ โทร.(02) 5790529, 5794842

อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ตู้ ปณ.3 อ.นครไทย จ.พิษณุโลก 65120

การเดินทาง

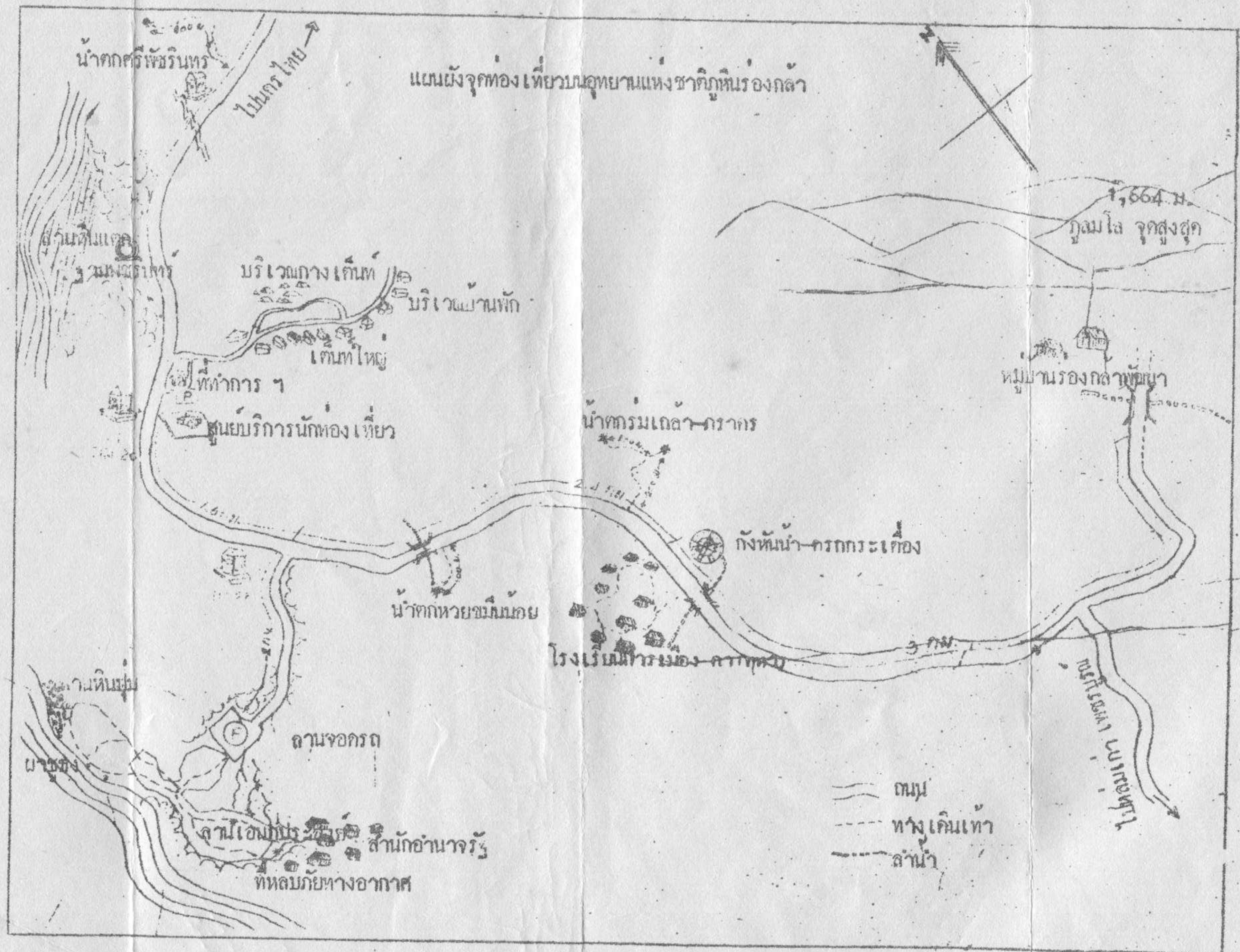
1. จ.เพชรบูรณ์ - อ.หล่มสัก - อ.หล่มเก่า - บ้านวังบาน - บ้านโจะโหวะ - อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า รวมระยะทาง 115 กิโลเมตร
2. อ.นครไทย - บ้านห้วยตีนตั่ง - บ้านห้วยน้ำไซ - ฐานปฏิบัติการร่องกล้า - อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า รวมระยะทาง 36 กิโลเมตร
3. จ.พิษณุโลก - อ.วังทอง - บ้านแยง - บ้านหนองกะท้าว - บ้านห้วยตีนตั่ง - บ้านห้วยน้ำไซ - ฐานปฏิบัติการภูหินร่องกล้า - อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า รวมระยะทาง 121 กิโลเมตร
4. จ.เลย - อ.ด่านซ้าย - อ.นครไทย - บ้านห้วยตีนตั่ง - บ้านห้วยน้ำไซ - ฐานปฏิบัติการภูหินร่องกล้า - อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า รวมระยะทาง 152 กิโลเมตร

....

เรียบเรียงโดย อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า

ตู้ ปณ.3 อ.นครไทย จ.พิษณุโลก

15 เมษายน 2531

แผนผังจุดท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า
น้ำตกศรีพัชรินทร
ไปนครไทย
ลานหินแตก
1,664 ม.
ภูลมโล จุดสูงสุด
บริเวณกางเต็นท์
บริเวณบ้านพัก
เต็นท์ใหญ่
ที่ทำการ ฯ
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
หมู่บ้านร่องกล้าพัฒนา
น้ำตกร่มเกล้า-ภราดร
กังหันน้ำ-ครกกระเดื่อง
น้ำตกหวยขมิ้นน้อย
โรงเรียนการเมือง-การทหาร
ลานหินปุ่ม
ผาชูธง
ลานจอดรถ
สำนักอำนาจรัฐ
ที่หลบภัยทางอากาศ
ถนน
ทางเดินเท้า
ลำน้ำ